

Lausunto kuntalakiluonnoksesta

566/10/2014

Kunnanhallitus § 189

Valtiovarainministeriö asetti heinäkuussa 2012 kuntalain kokonaisuudistuksen valmistelua varten parlamentaarisen seurantaryhmän, työvaliokunnan ja neljä valmistelujaostoa; toimielimet ja johtaminen-, demokratia-, talous- sekä kunnat ja markkinat -jaostot. Työvaliokunta on vastannut lainvalmistelusta ja koordinoitunut valmistelujaostojen työtä. Jaostot ovat kartoittaneet syksyllä 2013 sähköisellä kyselyllä kuntien näkemyksiä ja kannanottoja valmisteltavasta kuntalaista. Hallituksen esitysluonnos on valmisteltu jaostojen työn pohjalta.

Kuntalain kokonaisuudistuksen tavoitteena on uudistaa kuntalaki siten, että siinä otetaan huomioon kuntien muuttuvasta toimintaympäristöstä ja uusista kuntahallinnon rakenteista aiheutuvat muutostarpeet. Uusi kuntalaki korvaisi vuoden 1995 kuntalain. Kuntalaki olisi edelleen kunnan hallintoa, päätöksentekomenettelyä ja taloutta koskeva yleislaki. Uudistuksella pyritään vähentämään erityislainsäädännön tarvetta.

Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoa kuntalakiluonnoksesta 26.8.2014 mennessä. Erityisesti pyydetään lausumaan seuraavista kysymyksistä:

- kunnan toiminnan käsitteestä (6 §)
- kunnan tehtäviä, järjestämisvastuuta ja palvelujen tuottamista koskevista ehdotuksista (7-9 §)
- kuntatalousohjelmasta (12 §)
- kuntavaalien ja valtuustojen toimikauden alkamisen ajankohdan muuttamisesta (15 §)
- valtuuston kokoa koskevasta sääntelystä (16 §)
- osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä vaikuttamistoimielimiä kuten nuorisovaltuustoa koskevista ehdotuksista (5 luku)
- kunnan toimielinorganisaation ja johtamisen vaihtoehtoisista organisointitavoista (31, 34 ja 38 §)
- alueellisia toimielimiä koskevista ehdotuksista (37 §)
- kuntastrategiasta (39 §)
- kunnanhallituksen ja kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävistä (40 ja 41 §)
- johtajasopimuksesta (43 §)
- omistajaohjausta ja kuntakonsernin johtamista koskevista ehdotuksista (6 §, 47-49 §)
- kuntien yhteistoimintaa koskevista ehdotuksista (8 luku)
- luottamushenkilöiden vaalikelpoisuuteen ehdotetuista muutoksista, erityisesti kunnanhallituksen osalta tytäryhteisöjen hallituksen jäseniä ja puheenjohtajistoa koskevista ehdotuksista (74 § 1 ja 4 mom.)
- päätoimisen ja osa-aikaisen luottamushenkilön asemaa ja luottamushenkilön oikeutta saada vapaata työstään koskevista ehdotuksista (81 ja 82 §)
- sidonnaisuuksien ilmoittamisesta (85 §)
- kunnallisen puoluerahoituksen läpinäkyvyyttä koskevista ehdotuk-

- sista (19 § 2 mom. ja 83 § 3 mom.)
- otto-oikeuden rajaamisesta kunnanhallitukselle (93 §)
 - toimielinten sähköisiä päätöksentekotapoja koskevista ehdotuksista (99-101 §) sekä kunnan ilmoitusten, kunnan toimintaa koskevien tietojen ja pöytäkirjojen julkaisemisesta tietoverkossa (109 ja 110 §, 141 §)
 - alijäämän kattamisvelvollisuudesta määrääjässä ja alijäämän kattamisvelvollisuuden ulottamisesta kuntayhtymiin (111 §)
 - erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan ja kuntayhtymän arviointimenettelystä (119 ja 120 §)
 - tarkastuslautakuntaa koskevista ehdotuksista (122 §)
 - tilintarkastuksesta (123 §)
 - tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajan tietojensaantioikeudesta (125 §)
 - kunnan toimintaa markkinoilla koskevista ehdotuksista kuten kunnan myöntämien lainojen, takausten ja vakuuksien rajoittamisesta, kunnan kiinteistön luovutuksesta ja julkisen palvelun velvoitteesta (15 luku) sekä
 - lakiluonnoksen rakenteesta ja siirtymäsäännöksistä.

Luonnos hallituksen esitykseksi löytyy valtiovarainministeriön www-sivuilla osoitteessa www.kuntauudistus.fi.

Kuntien toivotaan sisällyttävän omiin lausuntoihinsa kunnassa toimivien nuorisovaltuustojen ja muiden nuoria edustavien tahojen näkemyksiä. Ranuan nuorisovaltuusto on käsitellyt kuntalakiluonnosta ja nuorisovaltuuston kannanotot on sisällytetty kunnan lausuntoon.

Lakiesitys on tarkoitus antaa eduskunnan käsiteltäväksi alkusyksystä 2014 ja uuden kuntalain on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2015 alusta.

Esityslistan mukana jaetaan esitys kunnan lausunnoksi kuntalakiluonnoksesta.

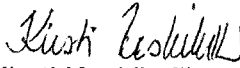
Päätösehdotus: Kunnanhallitus päättää antaa em. lausunnon kuntalakiesitysluonnokseen.

Päätös: Hyväksyttiin yksimielisesti.

Lisätietoja asiasta antaa:
kunnanjohtaja Sirpa Hakala
puh. 040 539 4293, etunimi.sukunimi@ranua.fi

Otteen oikeaksi todistaa

Ranualla 20.8.2014

Kirsti Keskikallio
pöytäkirjanpitäjä

18.8.2014

Valtiovarainministeriö
valtiovarainministerio@vm.fi

Viite Lausuntopyyntö 8.5.2014 VM065:00/2012

Lausunto kuntalain hallituksen esitysluonnoksesta

Ranuan kunta esittää lausuntonaan seuraavaa:

Kunnan toiminnan käsitteestä (§ 6)

Lakiluonnoksessa määritellään kuntakonsernia laajempi uusi käsite kunnan toiminta siten, että kunnan toiminta käsittää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan lisäksi kunnan osallistumisen kuntien yhteistoimintaan sekä kunnan muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan. Kunnan toiminnan käsitteen määrittely laajassa merkityksessä on perusteltua, koska kunnan toimintaympäristö on muuttunut ja kunnan toimintaa tulee johtaa kokonaisuutena riippumatta siitä, miten se on organisoitu.

Kunnan tehtäviä, järjestämisvastuuta ja palvelujen tuottamista koskevista ehdotuksista (7-9 §)

Kunnan toimialasta ja tehtävistä säädetään pääosin voimassa olevan kuntalain mukaisesti siten, että kunnan tehtävät jaetaan lakisääteisiin, yleiseen toimialaan kuuluviin sekä toimeksiantotehtäviin. Säännös on tärkeä kunnan itsehallinnon säilymisen kannalta, sillä kunnalla on edelleen mahdollisuus hoitaa itsehallinnon nojalla itselleen ottamansa tehtävät.

Kunnan järjestämisvastuuta koskevat säännökset ovat uusia. Järjestämisvastuussa olevan kunnan tai kuntayhtymän vastuiden määrittely lain tasolla on sinänsä perusteltua, mutta ongelmaksi voi muodostua se, pystytäänkö lakisääteisessä yhteistoiminnassa takaamaan ja turvaamaan yhdenvertainen palvelujen saatavuus myös harvaan asutuilla, pitkien etäisyyksien ja sijainniltaan syrjäisten kuntien alueilla, sillä lakiluonnoksen mukaan järjestäjä vastaa järjestämisen edellyttämien palveluiden ja muiden toimenpiteiden tarpeen, määrän ja laadun määrittämisestä.

Lakisääteisten palvelujen tuottamista ja palvelujen hankkimista koskeva perussäännös vastaisi osin voimassa olevaa säännöstä. Vaihtoehtoina ovat tuottaa palvelu itse, perustaa kuntayhtymä, hankkia palvelu toiselta kunnalta tai kuntayhtymältä, perustaa tai olla osakkaana osakeyhtiössä tai muussa yksityisoikeudellisessa yhteisössä ja hankkia palvelu valtiolta, muulta julkisyhteisöltä tai yksityiseltä palvelun tuottajalta. Palvelusetelin käytöstä säädetään erikseen. Laissa on perustellusti säännelty se, että järjestämisvastuu säilyy kunnalla hankittaessa laissa säädettyjä palveluja muulta palvelun tuottajalta.

Kuntatalousohjelmasta (12 §)

Kuntatalousohjelman valmistelu osana valtion ja kuntien neuvottelumenettelyä sekä nykyisen peruspalveluohjelman ja peruspalvelubudjetin korvaaminen kuntatalousohjelmalla on perusteltua. Erityisen perusteltua on, että jatkossa kuntien tehtävistä säädettyä valtion tulee arvioida tehtävien rahoitusta valtiontalouden kehyksen lisäksi myös kuntatalouden kantokyvyn näkökulmasta. Tärkeää on myös se, että kuntataloutta arvioidaan kokonaisuutena ja arvioinnissa eritellään kuntien lakisääteiset ja muut tehtävät sekä arvioidaan kuntien toiminnan tuottavuutta. Ministeriöiden nykyistä laajempi mukanaolo ohjelman valmistelussa edesauttaa kuntapolitiikan kokonaisuuden hallintaa.

Kuntavaalien ja valtuuston toimikauden alkamisen ajankohdan muuttamisesta (15 §)

Kuntavaalien toimittamisen siirtäminen huhtikuuhun ja valtuuston toimikauden alkamisen siirtäminen kesäkuuhun on perusteltua mm. kunnan talousarvion ja taloussuunnitelman käsittelyn sekä tilinpäätöksen hyväksymiseen liittyvän vastuuvapauden myöntämisen kannalta.

Valtuuston kokoa koskevasta sääntelystä (16 §)

Uuden säännöksen mukaan valtuutettujen lukumäärästä päättää valtuusto. Valtuutettuja valittaisiin pariton lukumäärä kunnan asukasluvun perusteella. Kunnissa, joissa asukkaita on enintään 5000, valtuutettuja tulisi valita vähintään 13. Jollei valtuusto tee päätöstä valtuutettujen lukumäärästä, valtuutettuja valittaisiin laissa säädetty vähimmäismäärä.

Kunnalle siirrettävä harkintavalta valtuutettujen lukumäärästä on kannatettavaa, sillä se antaa kussakin kunnassa mahdollisuuden päättää demokratian kannalta toimivasta valtuustokokoonpanosta.

Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä vaikuttamistoimielimiä kuten nuorisovaltuustoa koskevista ehdotuksista (5 luku)

Lukuun koottaisiin säännökset, joita demokratian ja kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutuminen edellyttävät. Lähtökohtana olisivat asukkaiden oikeudet ja kuntalaisten yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien parantaminen. Vaikuttamistoimielimiä (vanhusneuvosto, vammaisneuvosto) koskeva sääntely koottaisiin kuntalakiin ja lisäksi kunnat veloitettaisiin nuorisovaltuuston tai vastaavan nuorten vaikuttajaryhmän perustamiseen. Ranan nuorisovaltuusto pitää erittäin tärkeänä sitä, että nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet varmistetaan kuntalakiin tulevalle säännöksellä.

Valtuustolle annettaisiin laaja harkintavalta suoran demokratian laajuuden ja muodon suhteen. Laissa olisi esimerkkiluettelo osallistumis- ja vaikuttamistavoista ja keskeiseen asemaan nostettaisiin käyttäjälähtöinen osallistuminen ja vaikuttaminen. Oleellista osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksissa olisi asioiden valmisteluvaiheessa toteutettu asukkaiden mielipiteen selvittäminen.

Aloitteiden merkittävyyttä korostaisi käsittelyn määräjän ulottaminen koskemaan myös muita, kun valtuuston toimivaltaan kuuluvista asioista tehtyjä aloitteita.

Lakiin tuleva säännös, jonka mukaan toimielinten käsittelyyn tulevien asioiden valmistelusta annettaisiin esityslistan valmistuttua yleisen tiedonsaannin kannalta tarpeelli-

sia tietoja yleisessä tietoverkossa, on jo Ranualla käytäntönä, mutta säännös on hyvä ja se tulee yhtenäistämään kuntien käytäntöjä. Säännös siitä, ettei salassa pidettäviä tietoja viedä yleiseen tietoverkkoon ja että yksityisyyden suoja henkilötietojen käsittelyssä toteutuu, on perusteltua.

Kunnan toimielinorganisaation ja johtamisen vaihtoehtoisista organisointitavoista (31, 34 ja 38 §)

Laissa säädettäisiin erilaisista kunnan toimielinorganisaation malleista, joita olisivat valiokuntamalli, puheenjohtajamalli ja tilaaja-tuottaja-malli. Lisäksi säädettäisiin erikseen mahdollisuudesta asettaa alueellisia toimielimiä. Sääntely olisi luonteeltaan mahdollistavaa, eli valtuusto voisi päättää, otetaanko jokin em. malleista kunnassa käyttöön. Kannatettavaa on, että valtuuston harkintavalta paikallisesti toimivan ratkaisun kehittämiseen lisääntyy.

Säännös siitä, että valtuuston puheenjohtaja, kunnanhallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat sekä lautakuntien puheenjohtajat voisivat toimia päätoimisina tai osa-aikaisina luottamushenkilöinä, ei tunnu tällä hetkellä tarpeelliselta pienten kuntien näkökulmasta katsottuna, mutta asukasluvultaan suuriin kuntiin säännös antaisi mahdollisuuden rakentaa tarkoituksenmukaisin luottamushenkilöpäätöksentekojärjestelmä.

Alueellisia toimielimiä koskevista ehdotuksista (37 §)

Valtuusto voisi asettaa alueellisia lautakuntia ja johtokuntia edistämään kunnan osa-alueen asukkaiden vaikuttamismahdollisuuksia. Säännösten kirjaaminen lakiin on perusteltua, koska säännös antaa mahdollisuuden mm. kuntarakenteiden muutoksissa lisätä kunnan osa-alueiden vaikutusmahdollisuuksia päätöksenteossa ja alueiden kehittämisessä.

Kuntastrategiasta (39 §)

Kuntastrategian säätäminen pakolliseksi ohjaa kuntia kokonaisvaltaisempaan ja pitkäjänteisempään talouden ja toiminnan suunnitteluun. Kuntastrategia ei olisi oikeudellisesti sitova tai valituskelpoinen asiakirja, vaan kuntastrategiaan pohjautuvat yksittäiset päätökset tehtäisiin erikseen. Tärkeää olisi päästä siihen, että kuntastrategian sisällöllinen ulottuvuus kattaisi kunnan koko toiminnan ja irrallisista sektorikohtaisista strategioista, suunnitelmista ja periaatelinjauksista pystyttäisiin luopumaan.

Kunnanhallituksen ja kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävistä (40 ja 41 §)

Kunnanhallituksen tehtävistä säädettäisiin nykyistä yksityiskohtaisemmin. Tehtävät olisivat suurelta osin nykyisellään, mutta kunnanhallituksen vastuuta täsmennettäisiin.

Uutena asiana laissa säädettäisiin yleisesti, että kunnanhallituksen puheenjohtaja johtaa poliittista valmistelua, jota kunnanhallituksen tehtävien toteuttaminen edellyttää. Koska puheenjohtajan tehtävät vaihtelevat kunnan olosuhteista ja organisaatiosta riippuen, valtuusto määräisi hallintosäännössä kunnanhallituksen puheenjohtajan muista tehtävistä. Lakiin otettava säännös selkiyttää poliittista johtamista.

Johtajasopimuksesta (43 §)

Uutena pakollisena säännöksenä edellytetään tehtäväksi käytännössä jo vakiintunut kunnan ja kuntajohtajan välinen johtajasopimus. Säännöksen ottaminen lakiin on pe-

rusteltua. Johtajasopimuksessa tulisi sopia ainakin kunnanjohtajan ja kunnanhallituksen puheenjohtajan työnjaosta kunnan johtamisessa sekä muista johtamisen edellytyksistä. Johtajasopimuksen tarkoituksena on selkiyttää poliittisen ja ammatillisen johdon välistä työnjakoa sekä parantaa poliittisten ja ammatillisten johtajien välistä yhteistyötä.

Omistajaohjausta ja kuntakonsernin johtamista koskevista ehdotuksista (6 §, 47-49 §)

Omistajaohjausta koskeva säännös on uusi ja tarpeellinen lisäys kuntalakiin. Sen tarkoituksena on ohjata kuntia käyttämään omistajaohjauksellisia keinoja siten, että ohjauksen kohteena oleva yhteisö toimii omistajansa tahdon ja tavoitteiden mukaisesti. Perusteltua on, että omistajaohjaustoimenpiteet voivat liittyä ainakin perustamissopimukseen, yhtiöjärjestysmääräyksiin, muihin sopimukseen, henkilövalintoihin, ohjeiden antamiseen kuntaa eri yhteisöissä edustaville henkilöille sekä muuhun kunnan määräysvallan käyttöön.

Kunnan tytäryhteisöjen toiminnan ja konserniohjeiden sisällyttäminen kuntalakiin on perusteltua. Säännöksen mukaan omistajaohjauksella tulee huolehtia siitä, että kunnan tytäryhteisön hallituksen toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Erityisen tärkeää on lakiin esitetty säännös, jossa kunnan tytäryhteisön hallituksen kokoonpanossa olisi otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus.

Kuntien yhteistoimintaa koskevista ehdotuksista (8 luku)

Ehdotuksessa kuntien yhteistoiminnasta annettaisiin selkeät ja tarpeeksi kattavat reunaehdot kuntien välisen yhteistoiminnan järjestämiselle ja sopimuksien laadinnalle.

Luottamushenkilöiden vaalikelpoisuuteen ehdotetuista muutoksista, erityisesti kunnanhallituksen osalta tytäryhteisöjen hallituksen jäseniä ja puheenjohtajista koskevista ehdotuksista (74 § 1 ja 4 mom.)

Perusteitaan vaalikelpoisuussäätely kunnanhallitukseen vastaisi nykyisen lain sääntelyä, mutta joiltakin osin sääntelyä esitetään kuitenkin tiukennettavaksi.

Uusien säännösten mukaan vaalikelpoinen kunnanhallitukseen ei olisi enää henkilö, joka on kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsen. Lähtökohtana uudessa laissa olisi, että henkilö ei voisi olla samaan aikaan kunnan konsernijohtoon kuuluvassa kunnanhallituksessa ja konserniyhtiön hallituksessa, sillä konsernijohto vastaisi kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Lakiluonnoksen perusteluiden mukaan konsernijohtamisen näkökulmasta ei olisi asianmukaista, että sama henkilö olisi vastuullinen sekä konsernijohtossa että tytäryhteisön hallituksessa.

Em. säännös muuttaisi ratkaisevasti kunnassa tällä hetkellä noudatettavaa menettelyä, jossa osa tytäryhteisöjen hallitusten jäsenistä on tarkoituksenmukaisuussyistä nimetty kunnanhallituksen jäsenistä. Vuonna 2007 kuntalakiin tehtiin muutos yhteisöjäävin soveltamisesta. Ko. lakimuutoksen jälkeen kunnan luottamushenkilö ei ole ollut enää esteellinen sillä perusteella, että hän on kunnan tytäryhteisön hallituksen jäsen. Näin ollen tytäryhteisöjen hallitusten jäsenten asiantuntemusta yhteisön asioissa on voitu hyödyntää kunnanhallituksen työskentelyssä. Käytännön tasolla vuonna 2007 tehty muutos on ollut erittäin tarpeellinen ja tarkoituksenmukainen, joten nyt esitetty

säännöksen tiukennus ei ole perusteltua eikä kannatettavaa. Säännöksen tiukennus esitetään poistettavaksi.

Lisäksi lakiesityksessä ehdotetaan, että vaalikelpoinen kunnanhallituksen puheenjohtajaksi tai varapuheenjohtajaksi ei olisi kunnan tai kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa oleva henkilö. Lakiesityksen perusteluiden mukaan yleisesti ongelmallisena ja kunnanhallituksen toimintakykyä heikentävänä on pidetty kunnan ja kuntakonsernin palveluksessa olevien asemaa kunnanhallituksessa. Käytännön tasolla Ranualla ei ole ollut mitään ongelmaa nykyisen säännöksen soveltamisessa, joten rajausta pidetään tarpeettomana ja se esitetään poistettavaksi.

Päätoimisen ja osa-aikaisen luottamushenkilön asemaa ja luottamushenkilön oikeutta saada vapaata työstään koskevista ehdotuksista (81 ja 82 §)

Luottamushenkilön oikeutta saada vapaata työstään luottamustoimen hoitamista varten koskeva säännös vastaa asiallisesti nykyistä säännöstä ja säännöstä voidaan pitää riittävänä. Kunnan luottamushenkilöllä olisi oikeus saada vapaata työstään kunnan toimielimen (valtuusto, kunnanhallitus, tarkastuslautakunta) kokoukseen osallistumista varten. Työnantaja voisi kuitenkin kieltäytyä antamasta vapaata, jos työnantaja ei ole saanut tietoa tarvittavasta vapaasta viimeistään 14 päivää ennen kokouspäivää ja työnantajalla olisi kieltäytymiselleen työhön liittyvä painava syy. Muusta luottamustoimen hoitamisesta luottamushenkilön olisi sovittava työnantajan kanssa.

Sidonnaisuuksien ilmoittamisesta (85 §)

Kunnanhallituksen ja maankäyttö- ja rakennuslain tarkoittamia tehtäviä hoitavan toimielimen jäsenen, valtuuston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä kunnanjohtajan olisi uuden lakiehdotuksen mukaan tehtävä sidonnaisuusilmoitus johtotehtävistään sekä luottamustoimistaan elinkeinotoimintaa harjoittavissa yrityksissä ja muissa yhteisöissä. Ilmoitus olisi tehtävä muistakin sidonnaisuuksista, joilla voisi olla merkitystä luottamus- ja virkatehtävien hoitamisessa. Sidonnaisuusilmoitus tehtäisiin tarkastuslautakunnalle, joka valvoisi ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaisi ilmoitukset valtuuston tiedoksi. Kunnassa olisi pidettävä sidonnaisuuksista julkista rekisteriä yleisessä tietoverkossa. Sidonnaisuuksien ilmoittamista säännellyssä muodossa voidaan pitää perusteltuna.

Kunnallisen puoluerahoituksen läpinäkyvyyttä koskevista ehdotuksista (19 § 2 mom. ja 83 § 3 mom.)

Ehdotus valtuustoryhmille annettavan tuen ilmoittamisesta sekä luottamushenkilömaksujen ilmoittamisesta kunnan tilinpäätöksen liitetiedoissa on perusteltua päätöksenteon läpinäkyvyyden lisäämiseksi.

Otto-oikeuden rajaamisesta kunnanhallitukselle (93 §)

Nykyisestä laista poiketen asia voitaisiin ottaa vain kunnanhallituksen käsiteltäväksi. Otto-oikeuden rajaamista voidaan pitää tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena, koska kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä kunnan toiminnan yhteensovittamisesta.

Toimielinten sähköisiä päätöksentekotapoja koskevista ehdotuksista (99-101 §) sekä kunnan ilmoitusten, kunnan toimintaa koskevien tietojen ja pöytäkirjojen julkaisemisesta tietoverkossa (109 ja 110 §, 141 §)

Lakiluonnoksessa mahdollistetaan perinteisen kokouspaikalla pidettävän toimielimen kokouksen rinnalle uusina päätöksentekomuotoina sähköinen kokous ja sähköinen päätöksentekomenettely ennen kokousta. Uudet päätöksentekomuodot ovat erittäin kannatettavia edellyttäen, että tietoturvallisuus on varmistettu.

Kunnan ilmoitusten osalta julkisia kuulutuksia koskevan lainsäädännön noudattamisesta luopuminen mahdollistaa nykyaikaisten tiedotuskanavien täysimääräisen käyttäminen ja on siten kannatettavaa.

Erittäin perusteltua ja kannatettavaa on myös lakiluonnoksen säännös siitä, että kunnalla on velvoite viedä saataville yleiseen tietoverkkoon keskeiset kunnan järjestämiä palveluja sekä kunnan taloutta, johtamista, toimintaa, kuntien yhteistyötä ja kunta-konsernia koskevat tiedot.

Alijäämän kattamisvelvollisuudesta määräajassa ja alijäämän kattamisvelvollisuuden ulottamisesta kuntayhtymiin (111 §)

Uusitun säännöksen mukaan toimintasuunnitelman olisi oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulisi kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulisi taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. Säännös edellyttää entistä tiukempaa taloudenhallintaa ja kannatettavaa on myös se, että alijäämän kattamisvelvollisuus ulotetaan koskemaan myös kuntayhtymiä.

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan ja kuntayhtymän arviointimenettelyistä (119 ja 120 §)

Kunnan taloutta koskevan sääntelyn yhtenäistäminen tuomalla erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan ja kuntayhtymän arvioimismenettely kunta-lakiin on perusteltua. Kunnan kykenemättömyys kattaa alijäämää 111 §:ssä sääde-tyssä määräajassa voisi merkitä kunnan joutumista arviointimenettelyyn. Säännös tulee lisäämään edelleen talouden tasapainottamisen merkitystä taloussuunnittelussa.

Tarkastuslautakuntaa koskevista ehdotuksista (122 §)

Ehdotuksessa nousee esille tarkastuslautakunnan riippumaton rooli kunnanhallitukseen nähden. Tarkastuslautakunnan päätehtävinä säilyisivät edelleen hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestäminen, arviointi ja muut tehtävät. Näin ollen tarkastuslau-takuntaa koskevat ehdotukset pitävät tarkastuslautakunnan toiminnan selkeänä. Tar-kastuslautakunnan muihin tehtäviin esitetään lisättäväksi sidonnaisuuksien ilmoitus-velvollisuuden noudattamisen valvonta sekä ilmoitusten vienti valtuustolle tiedoksi.

Tilintarkastuksesta (123 §)

Tilintarkastusyhteisön valitseminen enintään kuuden tilikauden hallinnon ja talouden tarkistamista varten tuo tarkastustoimintaan jatkuvuuden valtuustokausien välille. Kuntakonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen kuuluminen kunnan kanssa saman tilintar-kastusyhteisön tarkastustoiminnan piiriin tukee kokonaiskuvan muodostumista kunta-konsernin taloudesta ja hallinnosta.

Tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajien tietojensaantioikeudesta (125 §)

Tilintarkastajan tietojensaantioikeuden laajentaminen koskemaan myös kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen ja säätiöiden hallussa olevia asiakirjoja, mikäli tilintarkastaja pitää niitä tarkastustoiminnalle tarpeellisenä, on perusteltua ja parantaa tilintarkasta-jan mahdollisuuksia hoitaa tehtäväänsä kokonaisvaltaisemmin.

Kunnan toimintaa markkinoilla koskevista ehdotuksista kuten kunnan myöntämien lainojen, takausten sekä vakuuksien rajoittamisesta, kunnan kiinteistön luovutuksesta ja julkisen palvelun velvoitteesta (15 luku)

Kunnan toimintaa markkinoilla koskevat säännösehdotukset vastaavat syyskuun 2013 voimaan tullutta kuntalakia. Kunnalla olisi yhtiöittämisvelvollisuus kunnan toimissa kilpailutilanteessa markkinoilla.

Lakiluonnoksessa ehdotetaan lisäksi säädettäväksi, millä edellytyksillä kunta voisi myöntää lainaa, takausta tai muita vakuuksia toisen velasta tai muusta sitoumuksesta siten, että kunnan myöntämä laina, takaus tai muu vakuus ei saisi vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Kunta ei voisi myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos niihin sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kunnan edut tulisi turvata riittävän kattavilla vastavakuuksilla.

Kunta voisi myöntää takauksen tai muun vakuuden kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yhteisön velasta tai muusta sitoumuksesta ainoastaan, jos yhteisö kuuluu kuntakonserniin tai se on kokonaan kuntien tai kuntien ja valtion yhteisessä omistuksessa ja määräysvallassa. Tällä säännöksellä rajattaisiin kuntien mahdollisuutta myöntää takauksia esimerkiksi yksityisille yrityksille sekä sellaisille kilpailutilanteessa markkinoilla toimiville yhteisöille, jotka eivät kuulu kuntakonserniin.

Lainan, takauksen tai muun vakuuden antamista toisen velasta tai muusta sitoumuksesta koskevat säännösehdotukset ovat perusteltuja ja säännökset ovat riittävän selkeitä. Ehdotetut säännökset vastaavat pääosin Ranuan kunnassa tällä hetkellä käytössä olevia linjauksia.

Kunnan omistaman kiinteistön luovutusta tai vuokralle antamista koskevat uudet säännökset ovat selkeitä. Säännöksien mukaisia menettelytapoja noudattamalla voidaan varmistua siitä, että kiinteistön luovutus tai vuokraus ovat markkinaehtoisia eikä niihin sisälly kiellettyä valtiontukea. Menettelyn tavoitteena on turvata tasapuoliset kilpailun edellytykset eri toimijoiden välillä eli kilpailuneutraliteetti.

Lakiluonnoksen rakenteesta ja siirtymäsäännöksistä

Lakia esitetään tulevaksi voimaan 1.1.2015. Lakiluonnos on sinällään selkeä ja loogisesti ryhmitelty, mutta Ranuan kunta katsoo, että lain sisällössä tulee huomioon tässä lausunnossa esitetyt muutosesitykset ja näkökulmat.

Toimielimiä, johtamista, luottamushenkilöitä ja sähköisiä toimintatapoja koskevat siirtymäsäännökset ovat perusteltuja esitetystä muodosta siten, että niitä sovellettaisiin vasta lain voimaantulon jälkeen ensiksi valittavan valtuuston toimintakauden alkamisesta lukien. Myös alijäämän kattamista ja arviointimenettelyä koskevat siirtymäsäännökset ovat perusteltuja.

RANUAN KUNNANHALLITUS

Sirpa Hakala
kunnanjohtaja

Eija Kokko-Petäjäjärvi
hallintojohtaja